

Tadelakt

Tadelakt on traditsiooniline Maroko krohvitehnika. Spetsiaalse lubi kantakse õhukese kihina pinnale ja tihendatakse kiviga. Pind jääb pärast oliiviõliseebiga katmist ja poleerimist läikiv ja väga tihe. Kõige huvitavamaks küljeks on selle krohvi juures veekindlus. Marokos krohvatakse Tadelaktiga tüüpiliselt näiteks vannid, valamud, seinad, põrandad, lauapinnad ja keraamilised vaasid. Vannitoas võib ühe kihina katta näiteks nii seina, valamud, vanni ja põrandad ning seda ilma ühegi vuugita.

Tadelakti eriliselt kumav pind mõjub võluvana ja ligiõmbavana. Eriti mõjuv on see pinda puudutades. Tadelakt on midagi väga hoomamatut ja algupärast. Viis kuidas seda väikese kiviga tihendatakse tekitab kergelt lainelise, elusana mõjuva ja loomulikult läikiva pinna. Krohvi värv ei mõju ühtlasena nagu teiste krohvide puhul. See sõltub pinna töötlemisest - kohas kus materjali tugevamalt tihendatakse tekib tumedam, sügavam värvitoon. Erinevate valgusolude korral mõjub Tadelakti pinna värv iga kord erinevalt.

Tadelakti tuntakse Marokos juba antiigiajast. Algselt kasutati seda joogivee transportimise tsisternide tihendamiseks. Seejärel idamaiste aurusaunades ehk nn hammamite viimistlemiseks ja ka paleedes seinte ja põrandate katmiseks. Traditsiooniliselt tegid seda tööd berberi meistrid, kes oma teadmisi õigetest töövõtetest põlvest põlve edasi andsid.

Tadelakt on ajalooliselt levinud ainult Maroko ühes piirkonnas - Marrakeshi linna ümbruses. Seda põhjusel, et sealne looduslikult leiduv lubi on väga eriliste omadustega. Loodus on sealsetele elanikele pakkunud sisuliselt valmis krohviseegu. Seda põletati ja kustutati ning kasutati otse krohvimiseks. Kivikesega poleerides sai sellest väga suure tihedusega pinna, mis vastab tänapäevasele kvaliteetsele betoonpinnale.

Pigmentide lisamine ja lõpuks oliiviõliseebiga viimistlemine andis väga omapärase siidja läikega pinna. Uurimised on näidanud, et Maroko lubja teeved eriliseks hüdraulilised lisandid. Nende lisandite ja kiviga tihendamise tõttu saadakse lõpuks väga suur pinnatihedus ja ka veekindlus.

Alles mõned aastad tagasi on tadelakti kasutamine avastatud ka Kesk-Euroopas. Tavaliste kahhelkivide asemel saab vannitoa seinad, põrandad, valamud, vannid ja ka lauapinnad katta tadelakti seguga ning saada sel moel eripärased pinnad. Need võivad loomulikult olla ka kumerad.

Tadelaktiga töötamine nõuab keskmisest suuremaid käsitööoskusi. Pulber segatakse külma veega tihedaks pastaks. Segu võib kõikide lubja suhtes püsivate pigmentidega toonida. Krohv kantakse kahes kihis, ca 2 mm paksuselt pinnale. Tahenemise järel silutakse seda pahtlilabidaga ning tihendatakse ja poleeritakse kiviga väikesi ringikujulisi liigutusi tehes. Kiviks sobib basalt, ahhaat, graniit või muu väga tihe ja poorideta kivi.

Tadelakt peab nii kaua tahenema, kuni seda saab hakata poleerima. See hetk sõltub palju aluspinna veeimavusest ning sellest, palju seal niiskust algselt oli. See võib suurtes piirides varieeruda. Vähemalt 24 tunni pärast kaetakse pind oliiviõliseebiga ja poleeritakse kiviga uuesti. See annab kerge siidmati läikega ja ka vajaliku veekindlusega pinna. Seep ja värske lubi reageerivad omavahel nii, et tekib vett mitte läbilaskev, samas aga veeauru liikumisele avatud pind. Pinna regulaarne hooldamine käib edasi samuti oliiviõliseebi ja pehme lapiga.

Tadelakti turustatakse valmis kuivsegupakendis. See koosneb looduslikust hüdraulilisest lubjast, erineva terasuurusega kvartsiivadest, marmorjahudest, savidest, tuhast ja jahvatatud rannakarpidest ning vastab oma omadustelt täpselt Maroko Tadelaktile. Täiteainete terasuuruse optimeerimise tõttu ei teki sellesse materjali aga pragusid ja seda on ka kergem läikima poleerida.